

Na 'Etanai Usu-usu Ana Pita

Gere Mamaani 'Iniai Bukani

Ra'i mwane here he'ete'i hairiu nagau matai raharaha ara'a suri'i. Gau raha ara'a na'i abegaa'i tari 'oha gau maua. Gau raha ara'a suri'i aidangigaa'i na'i 'oha nagau ha'ausuringa'ini'i mareho na'i skuru. Nata mareho na 'igaau gau matai raha ro'u ara'a na'iei, naasi suri'i tahitahi agaa'i beia Kraest.

Na'i usu-usu naanisi 'ia Pita 'a 'unua do 'anai raha ara'a suri'i tahitahi agaa'i beia Kraest 'e mareho nagai bonasia 'onaa gau raba ara'a mai wetewete na'iei. 'A 'onaa ha'ausuringa'i na'i skuru. 'Onaa 'o bwa'i bona, 'a bwara do'oi here goro na'iei. 'I awa maea mana ano-ano, naasi mareho narai 'a'auhiai sae 'anai raha ara'a na'i tahitahi ana beia Kraest. Na'i usu-usuni 'ia Pita 'a maani'i hura'ai tara'i herehere 'anai awa maea, ma 'anai ano-ano.

'Ia Pita 'e ta'i 'iniraaui rongoiusuri ana'ia Jisas me 'iia 'e ta'i na'otara ororiu beiraaui noni hinihini na'i 'ohai na'o. 'Ia Pita 'a usuai usu-usuni tanaraaui noni hinihini 'anai ha'abasuraau 'iniraaui sae narai norata'airaaui 'iniaisuria adaaua Kraest. 'A 'unua tanaraau dorai ura wetewete na'i hinihinidaa'i neina 'ia God 'ai wa'ewa'e 'iniraaui. 'Ia Pita 'a 'irisia do 'iraaui noni hinihini rai raha ara'a goro suri'i tahitahi adaa'i beia Kraest maraigui siri suri'i mareho ta'a'i na 'iraaui maerongadaa'i rai haa'i tanaraau. 'Igaau gau ga'i matai bonasiai haua ro'u moi heresi 'anai raha ara'a suri'i tahitahi agaa'i beia Kraest.

Na'i 'oha na'oi 'oha'i na'i 'etanai buka ana Pita 'oi matai sadoi'i here narai 'a'auhi'o 'anai raha ara'a na'i tahitahi amua beia Kraest.

¹ 'Inaua Pita, Ha'ataari ana Jisas Kraest, nau usu-usu tana'amou sae ana'ia God namou awa 'onaai mahuara 'adarara suriai Provens na'i Pontas, Galesia, Kapadosia, Eisia ma na'i Bitinia. ² 'Ia Godi Ama na 'ome sigihi'amou suria i hei'irisina. 'A ha'amaea'amou 'iniaai Hi'ona Maea ana, neina moi araisuria Jisas Kraest mana tahingamoo'i rai wadiwadi 'iniaai 'abuna. Mau ha'arahesi mia God 'ai huunai ha'agorohi'amou mai ha'a-awahi'amou goro.

'Adoma'i Heimamasi

³ Gaau ha'a-aneanea God Amana Araha aga Jisas Kraest. 'Iniaai ahu ta'ahigia di'u ana, 'a haua tanagiai tahinga haoru 'iniaai ha'a-suruta'ea ana Jisas Kraest baaniai mae. 'Iniaai haua o'asi ana nagau to'oraa 'iniaai 'adoma'i heimamasi ⁴ 'anai daa'i mwani mareho goro na'ia God na nuga'i tanaraaui sae ana'i. 'A nuga'i tana'amou na'i aro, dora ra bwa'i matai ngabo ma'ua ta'a'i ma'ua ai'a'i. ⁵ Me 'iniaai hinihinia amooou God, 'iia 'ai taatahi bwarasi'amou 'iniaai mena ana tari dangi hahako, 'oha nai ha'atahi'amou.

⁶ Moi wa'ewa'e 'iniaai mahosi, rei'uaa moi ahutotou ta gere madoraa 'ini'i mwani rongomaata'i he'ete'i hairiu namou siri suri'i na'i 'ohani. ⁷ Mareho 'isi ra'i maho moi 'anai ha'a-ohoohoai hinihinimooou beia Kraest, 'onaa namou hinihini ha'a-momori ma'ua ai'a. 'A 'onaai 'oha 'iraaui sae ra raangiai gol 'iniaai raoraohanai 'eu 'anai ha'agata'inia i do'o baania ma 'anai sadoia ha'a-momori 'onaa 'e gol ha'a-momori ma'ua ai'a. Ma rei'uaa ra haua o'asi, i gol 'a bwa'i matai awa tarau. Mea God 'a 'adoma'inia dona hinihinimooou 'e maho na ororiu di'ua i gol. Ma 'onaa rai sadoia domou hinihini ha'a-momori, ma naasi, na'i 'oha nai aho'i maia Jisas Kraest, 'iia 'ai ha'a-aneane'amou mai ha'ahou'amou. ⁸ Rei'uaa namou ai'a re'ia, 'i'amou mou ta'ahia mamou hinihinia. Ma na'i 'ohani, na wa'ewa'e namou haua, 'e wa'ewa'e na raha di'u na bwarai sadoia ta ha'atee goro 'anai huunai

ha'arangasia goro hura'a, ⁹ 'inia daua amou i tahi tarau suriai hinihinia namou haa.

¹⁰ Naia na tahi tarausi na 'iraui Rarabea na'i 'oha bwani, rau ha'atee rarabeanga'inia do'ia God 'ai banea tana'amou. Ma rei'uaa na o'asi, rau ai'a aidangisia mora maraugu siba suriai huunai 'ado'ado anai mahosi.

¹¹ Mana Hi'ona Maea ana Kraest na awa beirau 'a ha'arangasia do'ia Kraest 'ai siri na'i rongomaata'i raha maigu dauai mena mana raraha. Ma naasi ra bonasiai sadoiai 'oha he'ua mai he'ua i to'o nai haua. ¹² 'Ia God 'a ha'ata'inia tanaraui Rarabea do tau'aro adaau ai'a do 'anai 'a'auhiraau haariraau, me 'anai 'a'auhi'amou. Ma na'i 'ohani, tara'i sae rau maaniai Taroha Goro tana'amou 'inia mena anai Hi'ona Maea na'ia God 'a ha'ataaria dio mai baaniai aro. Ma 'ohani na mamaani narau haua, 'a ta'isada beiai mamaani ra haua Rarabea. Maho 'isi, ra'i mareho na 'iraui enjel rau raba aidangisi'i ro'u.

Ha'ata'u'u 'Anai Awa Maea

¹³ Hoita naasi, moi ha'aagau suri'i tahingamoo'i 'anai suria Arahama moi 'omesuri'amou haarimoo ro'u baaniai ora-ora'a. Moi 'adoma'i heimamasi 'inia tahi tarau na'ia God 'ai banea tana'amou na'i 'oha nai aho'i maia Jisas Kraest. ¹⁴ Moi araisuria God mamougu abu haa'i'a i here ra ta'a'i namou haa'i ga'u na'i na'o, 'oha mou ai'a aidangisia maua God. ¹⁵ 'Ia God na 'ome sigihi'amou, 'a maea. Ma naasi, 'i'amou moi awa maea ro'u suri'i mwani maho moi haa'i. ¹⁶ Naia na Usu-usu Maea 'a ha'arangasia 'inia o'ani, "Moi awa maea, 'inia 'inau 'au maea."*

¹⁷ 'Ia God, namou 'unua 'inia Ama na'i 'oha mou ha'arahesi, 'a bwa'i 'adoma'i ha'a-ororiua ta noni 'oha nai hiiriraau 'ini'i taha ra haa'i. Naasi moi ha'ahoua God na'i madoraa mou awa mau na'i marewanani. ¹⁸ 'Inia 'ia God 'a hori'amou 'anai ruhasi'amou baaniai tahinga ta'aa namou ha'ausuringa'inia baaniraui wauwa amoo'i. Na

* 1:16 1:16 Levitikas 11:45; 19:2; 20:7

tahingasi 'a bwarai 'a'auhi'amou. 'Ia God 'a ai'a hori'amou 'inia mahō na matai ta'aa moi 'onaai silva ma'ua gol, ¹⁹ ma'ata 'inia huunai 'abuna Kraest na hauasa. 'Ia Kraest 'a 'onaai garei siip nara ha'aagaua 'anai suu ho'asi na ai'a ta ta'i mahō nai ta'aa beia. ²⁰ Na'i na'o mia God 'agu ha'apwa'araai marewana, 'a bwane 'ome sigihia Kraest do'ai ruhasi'amou. Mia Kraest ai'a boi mau na'i marewana 'ohasi. 'Agu boi na'i 'ohani, gaarangiai hahakonai dangi, neina 'ai 'a'auhi'amou. ²¹ 'Iniai mahō na haua Jisas, 'i'amou mou hinihinia God. 'Iia na ha'a-suruta'ea Jisas Kraest baaniai mae ma ha'a-ororiua. Na tarana naasi, na hinihini mana 'u'uri amoo 'ai awa tarau beia God 'anai haua o'asi ro'u tana'amou.

²² 'Iniai araisuria amooi huunai ha'ausuringa'i 'inia Jisas Kraest, 'i'amou mou ha'a-wadiwadi'i haarimooi tahingamoo'i mamou ta'ahiraau ro'u i noni hinihini. Naasi, moi ta'ahi'amou hairiu tarau 'ini'i tahingamoo'i hako. ²³ Mou matai haua o'asi, 'inia mou to'oraai tahinga haoru. Ma ai'a do mou to'oraai tahinga haorusi baanira i noni nara matai mae moi, ma'ata baaniai ha'atee ana God. Na ha'ateesi 'a tahitahi ma 'ai awa tarau. ²⁴ 'Inia na Ususu Maea 'a 'unua o'ani,
 “'Iraau hakoi sae ra 'onaa moi raraaua,
 mana mwani mareho goro ra hahaa'i ra 'onaai moi tagai raraaua.

Raraaua na matai maria mana taga na matai anunu.

²⁵ Ma'ata, ha'atee ana Araha God 'a awa tarau.”†

Mana ha'ateesi, naasi Taroha Goro nara bwane taroha'inia tana'amou.

2

'Ia Kraest 'A 'Onaai Hau Na Ororiu

¹ 'Iniai o'asi ana, moi nugasi'i mwani mahō ta'a'i. Moi abui pwapwari'i ma'ua here 'onaa domou goro.

---

† 1:25 1:24-25 Aisaea 40:6-8

Abui kakawa 'ome ma'ua ha'atee ha'ata'ai ai nata nei.
²⁻³ 'I'amou mou aidangisiai gorohana Araha. Naasi, moi hioronga'iniai ha'atee ana God neina moi raha ara'a mamoi tahi 'inia. Moi 'onaai'i gare mweramwera'a ra hioronga'iniai suuhiai wai susu haoru.

⁴ Moi boi beia Araha. 'Iia na haua tanagia i tahi tarau. 'A 'onaai hau na 'iraau sae tatau'aro ruma rau 'itaa. Ma'ata, 'ia God 'a 'adoma'i ha'a-ororiua di'u ma 'ome sigihia.
⁵ 'I'amou namou dauai tahi tarau, mou 'onaai'i hau na 'ia God na hau'i 'anai ha'a-uriasai ruma anai Hi'ona Maea, naasi heiso. Me 'iniai hei'a'auhi ana Jisas Kraest, moi tau'aro 'onaai piriisi maea nara tau'aro beiai mena anai Hi'ona Maea mara wate'i mareho tanaa God 'anai ha'a-wa'ewa'ea. ⁶ Na Usu-usu Maea 'a o'ani,
 “Au 'ome sigihiai hau na ororiu di'u

mau ha'a-urasia na'i di'unai bani na'i 'omaa i Saeon.
 'Iatei nai nugaa i 'u'uri ana beia, 'agu bwa'i ahutotou'a ta
 'oha 'inia i 'u'uri na nugaa beiasi.”*

⁷ 'A ororiu di'u i hausi tana'amoui nei mou hinihini.
 Mei tanaraau nei ra ai'a hinihini,
 “Na hau 'iraau sae tatau'aro ruma narau 'itaa,
 naia nagu 'onaai hau na ororiu di'u.”†

⁸ Mana nata dora na'i Usu-usu Maea 'a o'ani ro'u,
 “Naani hau ra matai tora'i ei
 mara matai agusu 'inia.”‡

Ra agusu, 'inia ra ai'a araisuriai ha'atee ana God. Ra agusu, 'inia 'ia God 'a bwane 'adoma'inia mau mai do 'ai to'o o'asi.

⁹ Ma'ata 'i'amou 'e ruruhai sae na'ia God na 'ome sigihia. 'I'amou ra'i Piriisi anai Mwaeraha God ma ra'i noni maea ana'i. 'A wai'amou hura'a baaniai kuhi na'i dora marewa ma 'ome sigihiamou domoi taroha'iniai mwani mareho goro na haa'i. ¹⁰ Na'i na'o ga'u, 'i'amou ai'a noni ana'ia God, mia God ai'a ahu ta'ahiamou. Ma

* 2:6 2:6 Aisaea 28:16 † 2:7 2:7 Psalm 118:22 ‡ 2:8 2:8 Aisaea 8:14

na'i 'ohani, 'i'amou ra'i noni ana'i na 'ia God 'a ahu ta'ahi'amou.

Awa 'Onaai Sae Tatau'aro Ana God

¹¹ Arai do'ora mana asigu'i, 'i'amou mou awa moi 'onaai mahuara na'i marewanani, suria ni marewanani 'a ai'a huunai 'omaa amouu. Wai ha'atee wetewete tana'amou! Moi abu suriai hei'irisi ta'aa anai abe hasi'o, 'iniai abe hasi'o 'a hei'oi bwarasiai tahinga haoru namou awa iei na'i 'ohani. ¹² Moi haa'i here nara goro neina 'oha 'iraau sae ahurodo rai ha'ahuni'amou, rai re'i'i mareho goro mou haa'i marai ha'atee ha'agorohia God na'i 'oha nai aho'i mai.

¹³ 'Anai ha'a-wa'ewa'ea Araha, moi araisuriraau nei ra marungi'amou, ororiu Mwaeraha ni Rom, 'inia 'iia na bwauodo na ororiu di'u na'i marewana. ¹⁴ Moi araisuriraau ro'u Primia, 'inia neiraau sae tatau'aro anai mwaeraha 'anai ha'a-mama'ai'i sae ta'ai mana ha'atee ha'agorohi'i sae goro. ¹⁵ 'Ia God 'a 'irisia domoi haa'i mwani here goro maai ha'apapaku'i ha'atee bweubweu'a adaa'i sae bweu nara ha'atee ha'a-ta'ai'amou. ¹⁶ Bwa'i ta sae nai matai ha'a-abu'amou 'inia ta maho namoi raba haua, 'inia 'ia Kraest 'a bwane ha'a-dadara'amou. Ma'ata rei'uaa na o'asi, me 'i'amou ra'i sae tatau'aro mau ana'ia God. Mou gasi 'adoma'inia domou dadara'a mamoiigu haa'i here nara ai'a odo-odo. ¹⁷ Moi ha'ahouraaui hako'i mwani sae mamoi ha'ata'inia huunai heita'ahi tanaraui nei ra hinihini. Moi 'adoma'i ha'ahoua God mamoi ha'ahouai Mwaeraha 'anai Rom.

Kraest 'A Ha'ata'inia Huunai Herehere

'Iniai Rongomaata'i Ana

¹⁸ 'I'amou slev, moi awa na'i bahaidi heimarungi adaa'i na'otara amoo'i mamoi ha'ahouraaui tarau. Moi haua o'asi, rei'uaa tara'i nei 'iniraau ra goro 'ini'amou ma tara'i nei ra here ha'a-ta'ai'amou. ¹⁹ 'Inia 'onaa na 'oi siri na'i rongomaata'i na ai'a arari dorai haua tana'o, ma 'o

mwa'emwa'e 'inia 'adoma'inia amua tarau a God, 'ia God 'ai ha'agorohi'o. ²⁰ 'A 'ua? 'O 'adoma'inia do'oi dauai ha'agorohi 'onaa ra ha'a-mama'ai'o 'inia maho ta'aa na'o haa ma'o mwa'emwa'e moi 'inia? 'Ia God 'ai matai ha'agorohi'o moi 'onaa ra ha'a-mama'ai'o 'inia maho goro na'o haua ma'o mwa'emwa'e 'inia. ²¹ Naia na 'ia God 'a soi'amou 'inia, 'inia 'ia Kraest 'a rongomaata'i 'ini'amou ma ha'ata'inia tana'amoui huunai herehere domoi suria. ²² 'Ia Kraest 'a ai'a haua ta ora-ora'a ma ai'a ta pwari'i nai hura'a na'i ngoona ta 'oha. ²³ Na'i 'oha ra ha'atee ha'ata'aia, 'a ai'a heiarami 'inia ta ha'atee ta'aa. 'Oha na rongomaata'i 'a ai'a 'unua do'ai su'ua aho'i ta'aa. 'A 'u'uria moia God, 'ia mo'o na hihiri odo-odo. ²⁴ 'Ia Kraest 'a waa'i ora-ora'a agaa'i na'i abena 'oha na hano 'anai mae na'i dadaahoro, neina gai nugasiai ora-ora'a magari awa odo-odo. 'Ini'i maara na'i abena nagaugu goro aho'i 'inia. ²⁵ Na'i na'o, 'i'amou mou 'onaaia ga'u i siip na teha ma na'i 'ohani mou aho'i mai beia mo'o na 'omesuri'amou ma taguma'ini'i tahingamoo'i.

3

'Iraaui Sae Ha'iwai

¹ 'A o'asi ro'u, 'i'amou urao ha'iwai moi awa bahaidi heimarungi adaa'i mwane amoo'i. 'Inia 'onaa tara'i nei 'iniraaui rau ai'a hinihiniai ha'atee ana God, marai matai rihosi 'anai hinihini 'inia re'ia adaa'i barongamoo'i nara goro. 'A ai'a ororiu domoi hadahada, ² 'inia 'iraaui rai re'i'i barongamoo'i ra goro mana ha'ahoua amooua God. ³ 'A ai'a taraa ororiu domoi haa'i here do rai 'ome goro 'inia abemoo'i, 'onaa hiohio warihu mana nuga ringi wadowado suri'i karingamoo'i mana ha'aha'abii mana ho'o bwana 'ome goro. ⁴ Ma'ata 'a ororiu di'u doni barongamoo'i rai 'ome goro. Moi awa manego, 'inia naasi maho

na matai awa tarau mana maho na'ia God 'a 'adoma'i ha'a-ororiua. ⁵ Na tahingadaa'i urao nara awa maea na'i 'oha bwani ra 'ome goro o'asi. Rau 'u'uria God marau awa bahaidi heimarungi adaa'i mwane adaa'i. Naasi maho nara haua 'anai ha'a-'omegororaau haariraau. ⁶ 'Ia Sera 'a haua o'asi. 'A araisuri'i taha na 'unu'ia Ebrahim ma ha'abwauodoa. Ma naasi 'onaa moi abu maaa'u mamoi haa'i mwani mareho goro, mou ga'i 'onaai huunai gare ana'i.

⁷ 'I'amou ro'u i saemwane ha'iwai, 'oha mou awa bei'i urao amoo'i moi aidangisia do 'iraoui urao ra ai'a wetewete 'onaaimou. Moi ha'ahouraaui, 'inia 'i'amou hako moi daua baania God i ta'i bane, naasi i tahi tarau. 'Onaa moi haua o'asi, 'a bwa'i ta maho nai ha'abwarasi'i ha'arahesi amoo'i.

Rongomaata'i 'Iniai Hauai Mareho Na Goro

⁸ Maho hahako, 'au rabasia domoi to'oraai ta'i 'ado'ado mamoi ahu ta'ahi'amou hairiu ro'u. Moi ta'ahi'amou hairiu 'onaai ha'ido'orada, moi hauai here na goro tanaraaui noni hako, ma ro'u, moi ha'a-anoano'amou haari'amou. ⁹ Moi abu su'uai ta'aa 'iniai ta'aa ma'ua su'uai ha'atee ta'aa 'iniai ha'atee ta'aa. Ma'ata, moi ha'angonia God maai ha'agorohiraau. 'Inia 'oha na'ia God na soi'amou 'anai suria, 'a durua do'ai ha'agorohi'amou ro'u. ¹⁰ 'A 'onaai ha'arangasia anai Usu-usu Maea o'ani,

“Onaa 'o raba to'oraai tahinga goro
mana awa wa'ewa'e tarau,
'oi abu haa'i ha'atee ta'a'i
mana pwapwaari'i.

¹¹ 'Oi nugasi'i baronga ta'a'i
ma'oi haa'i mwani baronga goro.

'Oi bonasia do'oi awa goro beiraui mwani noni hako.

¹² 'Inia 'ia Araha 'a wanasiraui nei ra odo-odo
ma rongoi ha'arahesi adaa'i,

ma ura bwarasiraau nei ra ta'a'i."*

¹³ 'Iatei nai matai ha'a-ta'ai'amou 'onaa moi bonasiai haa'i here goro? Bwa'i ta sae'a! ¹⁴ Ma'ata 'onaa moi rongomaata'i 'ini'i haa'i amoo'i maho odo-odo mamou ga'i wa'ewa'e! Moi abu ta'aabemoou ma'ua maaaa'usiraau sae, ¹⁵ ma'ata moi ha'abwauodoa Kraest suri'i tahing-amoo'i. Moi awa ha'aagau 'anai arami'i heisonga'i adaa'i nei rai songa'ini'amou 'inia'i taranai taha namou hinihinia 'inia Jisas. ¹⁶ Ma'ata moi haua beiai ahu manego mana ha'ahou. Moi awasuri'i taha namou aidangisi'i do ra odo-odo neina 'oha rai ha'atee ha'a-ta'ai'amou 'ini'i maho goro mou haa'i 'inia'i suria amoua Kraest, rai ninima 'ini'i maho rau 'unu'i. ¹⁷ 'Onaa 'ia God 'a 'irisia dogai rongomaata'i 'ini'i mareho goro gau haa'i, 'a goro baania rongomaata'i 'ini'i mareho ta'a'i nagau haa'i. ¹⁸ Mou wai'ado'ado ga'u suria Kraest. 'Iia 'a odo-odo na'i maana God maagu mae 'ini'i ora-ora'a agaa'i sae nagau ai'a odo-odo. Rei'uaa na ai'a ora-ora'a, 'a mae 'inigi'ai noni ora-ora'a 'anai wai'agaau 'ari beia God. 'A mae ha'atai moi, ma 'agu bwa'i mae'a ro'u 'ini'i ora-ora'a agaa'i ta 'oha. Ra ha'amaesiai abena, ma'ata ni aungana 'a tahi mau. ¹⁹ Mana aungana 'a 'ari heitaroha'i tanaraau aunga na'i rumanih'o. ²⁰ Aunga 'isi, naasi aungadaa'i nei ra hairaes'i beia God na'i 'oha na mamasiraau dorai rihosi, na'i madoraa na'ia Noa 'a tagoraai haka. Ma'e waira waru moi narau ta'e na'i haka narau tahi 'inia'i wai. ²¹ Mana waisi 'e heiha'auu 'inia'i wai na'i bwareomaea na matai ha'atahigaa'u baaniai ha'a-mama'ai. Mana bwareomaea, 'a ai'a 'anai dori gaasinga'ini'i do'o ni abe, me'e duruduru gau haua tanaa God 'anai awasuri'i taha nagau aidangisi'i do ra odo-odo. Ma gau matai to'oraai tahi 'inia, suriai suruta'e aho'i ana Jisas Kraest baaniai mae. ²² 'Ia Jisas 'a ara'ai aro ma awa na'i aba odona Godi Ama ma marungi'i

* 3:12 3:10-12 Psalm 34:12-16

enjel hako mana mwani maho ra heimarungi mara mena na'i aro.

4

Tahinga Haoru Adaa'i Noni Hinihini

¹ 'Ia Kraest 'a rongomaata'i na'i madoraa na awa na'i marewanani. Naasi 'i'amou ro'u moi ha'aagau 'anai rongomaata'i 'onaai rongomaata'i na haua. 'Inia 'onaa moi rongomaata'i, 'a ha'ata'inia do 'i'amou mou nugasiai ora-ora'a. ² Ma naasi, 'oha mou awa na'i marewanani, moi nugasi'i hei'irisimoo'i mamoi suriai maho na'ia God na 'irisia. ³ Na tahingamoou na'i na'o mou awa 'onaai sae ahurodo. Na'i 'ohasi, mou to'ora'i mwani hei'irisi ta'a'i, mou awa 'onaai mwamwaa, mamou hano hairiu 'anai gonogono mana haa'i kae ngaugoni 'anai haa'i here wawaasua'a. Mana mareho na ta'aa di'u na mou haua, mou ha'arahesi'i araaranunu. ⁴ Na'i 'ohani 'iraaui nei namou ta'i haa'i ga'u i here o'asi, 'a kakui ahudaau 'inia taranai taha namougu nugasi'i 'ini'i here 'isi marau 'unu'unu'amou 'inia haa amooou o'asi. ⁵ Ma'ata 'iraaui rai ha'arangasi'i haariraaui taha rau haa'i tanaa God na ha'aagau 'anai hiiriraaui nei ra tahi mana nei nara bwani mae. ⁶ 'Inia naia nara taroha'inia ro'u 'inia Taroha Goro tanaraaui nei ra bwani mae,* neina rei'uaa abedaa'i ra mae 'onaai mae nai to'o beigaau hakoi noni, ni aungadaa'i rai tahi marai awa beia God.

⁷ Na hahakodi mwani maho 'a gaarangi'a. Naasi moi 'omesuri'amou haarimoou baaniai ora-ora'a mamoi wai'ado'ado goro neina mou matai ha'arahesi goro. ⁸ Maho na ororiu di'u, moi ha'ata'inia heita'ahi na raha tana'amou hairiu, 'inia heita'ahi 'a matai 'a'auhi'o 'anai 'adoma'i nugasiai ora-ora'a nara haua tana'o. ⁹ Moi

---

* 4:6 Nei ra bwane mae: 'Iraau noni hinihini nara rongoa i Taroha Goro ga'u maraugu mae, ma'ua 'iraaui sae nara mae na'i ahe raha na'i madoraa anai Noa.

ha'amaoto'amou hairiu suri'i ruma amoo'i mamoi haua beiai wa'ewa'e mana ahu mwa'emwa'e. ¹⁰ 'Adonai nei 'ini'amou 'ia God 'a banea tanaa 'e ta'i 'ini'i bane ana'i. Naasi moi tau'aro goro 'ini'i bane 'isi 'anai 'a'auhiraau noni mamoi haua suriai ringe na odo-odo. ¹¹ 'Iraau nei ra to'oraai bane 'anai heitaroha'i, rai heitaroha'i 'onaai nei na taroha'ini'i huudi ha'atee ana'ia God. 'Iraau nei nara to'oraai bane 'anai hei'a'auhi, rai 'a'auhiraau noni 'inia wetewete na haua God tanaraau. Neina 'ado mareho namoi haa'i, rai ha'atee ha'agorohia God 'inia, na'i atana Jisas Kraest. Gau magai ha'a-aneanea God, 'ia mo'o na to'o mena tarau tarau. Amen.

Rongomaata'i 'Iniai Ha'i Sae Hinihini

¹² Arai do'ora mana asigu'i beia Kraest, moi abu heimwaota'i 'inia siri amoo na'i rongomaata'i, 'onaa do'e maho haoru tana'amou. Mahosi 'a boi 'ana moi ha'a-ohoo'ho'amou. ¹³ Ma'ata moi wa'ewa'e, 'inia mou rongomaata'i 'onaai rongomaata'i ana Kraest, neina wa'ewa'e amoo 'ai honu aharau na'i 'oha na 'ia Kraest 'ai boi aho'i beiai mena mana raraha. ¹⁴ Mou ga'i wa'ewa'e 'onaa ra here ha'a-ta'ai'amou 'inia suria amoua Kraest, 'inia 'a ha'ata'i dona Hi'ona Maea ana God na mena di'u, 'a awa beiamou. ¹⁵ 'Inau 'au ai'a raba rongoa domou rongomaata'i 'inia heingahu ma'ua beri, ma'ua raesiai ringe, ma'ua hadahada rago siri suri'i mareho na ai'a ta'isada do'oi 'a'au siriwou suri'i. ¹⁶ Ma 'onaa mou rongomaata'i 'inia 'i'amou ra'i sae ana'ia Kraest, ma ai'a ta'isada domoi ninima 'inia mahosi. Mou ga'i ha'atee ha'agorohia God, 'inia 'i'amou ra'i sae ana'ia Kraest.

¹⁷ Na madoraa anai taraawa'a hihiri 'a boi'a, miraau sae tahamora na 'ia God nai hiiriraa, 'iraau sae ana'ia God. Ma 'onaa 'ai taraawa'a beigaau, 'ai 'ome he'ua 'oha nai hako beiraau nei ra ai'a hinihiniai Taroha Goro ana God? ¹⁸ Mana Usu-usu Maea 'a o'ani, "Onaa 'a ai'a mwada'u tanaraau sae goro 'anai dauai tahi tarau,

ma'ai he'ua tanaraaui ahurodo narau ora-ora'a?"†
 19 Naasi 'onaa namou rongomaata'i suriai hei'irisina God, mamoi abu agoheta'i haa'i maho ra goro. Moi 'u'uria taraua God na ha'a-pwa'ara'amou, 'iia 'a bwa'i kakua'amou mwada'u.

5

Tanaraaui Na'otara Na'i Heisoi

1 Tana'amou na'otara na'i heisoi, 'au raba ha'a-ta'u'u'amou. 'Inau 'e na'otara na'i heisoi ro'u, mau 'omesia 'inia maagu i rongomaata'i ana Kraest. Ma na'i maadi mwani noni hako rai ha'ahouau ro'u bei'amou na'i 'oha na 'ia Kraest 'ai aho'i mai. 2 Naasi wai ha'a-ta'u'u'amou. 'Onaai 'omesuri siip na 'omesuriraui siip ana'i, 'i'amou ro'u moi 'omesuriraui nei na 'ia God na ha'a-'u'uri'amou 'iniraau. Moi haua ha'i mwa'emwa'e 'inia naasi hei'irisina God. Moi abu haua 'onaai nei nara ha'a-'usu'usua moi. 'A ai'a goro domoi hauai tau'arosi 'inia 'irisia moi amou i ha'a. Moi abui haua o'asi, ma'ata moi haua 'inia mou raba 'a'auhiraui nei ra ha'a-'u'uri'amou 'iniraau. 3 Moi abu na'otara bei'ai ha'a-ta'eta'e, ma'ata na'otara 'anai ha'ata'iniai huunai herehere tanaraau 'anai suria. 4 Ma na'i 'oha nai aho'i mai 'i bwauododaui 'omesuri siip, 'ai tahari'amou 'inia heitahari na bwa'i ai'aa mwada'u. Moi awa tarau na'i rarahana ma na'i gorohana.

Tanaraaui Sae Mwane Haoru

5 'I'amoui sae mwane haoru, moi awa bahaidi heimarungi adaa'i sae wari amoo'i, mamoi ha'a-anoano'amou haarimoo 'anai 'a'auhi'amou hairiu. 'Iniai Usu-usu Maea 'a 'unua o'ani, "Ia God 'a 'itaai nei na ha'aba'o, ma 'a'auhi'ai nei na ha'a-anoanoa haaria."*
 6 Moi ha'a-anoano'amou haarimoo 'anai awa na'i rimana God na mena di'u, neina 'ia God 'ai ha'a-hauasa'amou na'i 'oha nai tari madoraa 'ana. 7 Moi nuga'i hako tanaa

† 4:18 4:18 Proverbs 11:31 * 5:5 5:5 Proverbs 3:34

God i taha ra torakoke 'ini'i 'adoma'imoo'i, 'inia 'iia na 'adoma'ini'amou ma 'omesuri'amou.

⁸ Moi awa ha'aagau tarau mamoi 'ome'ome goro. 'Iniai maerongamoo, 'ia Saetan, 'a hano hairiu 'anai 'ome'ome 'inia tanei do'ai ha'ata'aia. 'A 'onaai laeon na ngurunguru 'anai raba haingau. ⁹ Moi ura baabau na'i hinihinimoo mamoi ura bwarasia. 'Inia 'onaai 'iraraa amoo, ai'a do 'i'amou moi, me'irau ro'u i sae hinihini hako na'i marewana narau siri ro'u na'i raronai rongomaata'i o'asi. ¹⁰ 'Ia God 'ai 'a'auhigaau tarau 'iniai heita'ahi ana na raha di'u. Ma 'iniai hagu amoo beia Kraest, 'a soi'amou 'anai to'oraa beia Kraest i ha'ahou mana ha'aasaa na matai awa tarau. Ma na'i 'oha naigui hako rongomaata'i namou haua 'ohani suriai gere madoraa, 'ia God 'ai ha'a-haoru'i tahingamoo'i, 'ai ha'ababauai hinihinimoo ma'ai ha'a-wetewete'i 'adoma'imoo'i. ¹¹ Gaau magai ha'aasaa God 'iniai mena ana na awa tarau tarau. Amen.

Mareho Hahako

¹² 'Ia Saelas na 'a'auhiau 'anai usuai gere usu-usuni. 'Iia 'e do'oragaau na'i Kraest nau 'u'uria. Hoita, 'inau 'au hauai usu-usuni 'anai ha'a-wetewete'i hinihinimoo'i ma 'anai ha'arangasia tana'amou dona mwani mareho nau usu'i na'i usu-usuni rai ha'ata'iniai huunai goro na haa God 'ini'amou. Naasi, moi ura baabau na'i gorohana God.

¹³ Ha'atee wa'ewa'e tana'amou baanirau sae hinihini na'i Babilon na 'ia God 'a 'ome sigihirau 'onaai 'ome sigihi'amou ro'u ana. 'Ia Mak 'a haua ro'u i ha'atee wa'ewa'e ana tana'amou. 'Iiasi 'a 'onaa do'e gare agua.

¹⁴ Moi ha'atee wa'ewa'e tana'amou hairiu beiai haingoni ni heita'ahi ni heiso.

'Io, mau ha'arahesi mia God 'ai ha'a-awahi'amou goro, 'i'amou hako nei ana'ia Kraest.

Taroha Goro mana Usuuu Maea
The New Testament in the Arosi language of the Solomon Islands
Niu Testament long langguis Arosi
copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Arosi

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 9 Feb 2021 from source files dated 17 Nov 2020

444a3934-0a25-5ce9-b53e-5049851eb3b5